

Eksploatacija litijuma iz rude jadarit, jedinstvenog minerala u svetu, bez ustaljene i dobre prakse eksploatacije, predstavlja složenu proceduru vađenja rude i prerade u cilju ekstrakcije litijuma. Ruda koja bi se vadila, nakon usitnjavanja tretirala bi se koncentrovanom sumpornom kiselinom na temperaturi od 250 stepeni, što ujedno čini i najrizičniji deo u postupku eksploatacije litijuma iz jadarita, jer je neophodno obezbediti veliku količinu vode i energije.

Isparenja sumporne kiseline, otpadne vode i jalovina bi trajno zagadili ne samo najbližu okolinu, već i širi pojas, imajući u vidu da se na ovoj teritoriji (sela opštine Požega – Duškovci, Dražinovići, Velika Ježevica, Mađer, Gornja, Srednja i Donja Dobrinja, Papratište, kao i u jednom selu u opštini Kosjerić – Subjel) nalaze vodotoci koji čine gornji sliv Zapadne Morave, tako da ekološka katastrofa pretili velikom delu Srbije.

U Požegi divlja crveni alarm – kompanija „Jadar Lithium“ d. o. o. (Rio Tinto) namerava da otvori rudnik litijuma daleko od očiju javnosti, uz blagoslov Ministarstva rudarstva i energetike ali i lokalnih vlasti. Već nam je dobro poznato da je Rio Tinto izuzetno kontroverzna kompanija koja na svetskom tržištu posluje sa velikim problemima u vezi sa zaštitom životne sredine i ekološkim katastrofama. Ova kompanija stigla je i do opštine Požega kao „Jadar Lithium“, gde daleko od očiju javnosti planira početak izvođenja geoloških istraživanja litijuma, bora i prateće asocijacije elemenata.

Na sreću u nesreći, udruženje „Inicijativa za Požegu“, čim je saznalo za ovaj plan hitno je obavestilo javnost imajući u vidu da se radi o osetljivom ekološkom problemu. Veliki broj zatečenih ljudi požeške okoline odmah se oglasilo, iskazujući izričito protivljenje ovom ekocidu, čiji je početak najavljen za 17. april 2021. godine. To je dovelo do isplivavanja brojnih dokaza o nezakonitom planiranju Rio Tintovih radova, ali i dalo priliku da se reaguje pre nego bude prekasno.

Pored zla po životnu sredinu, kod datog plana postoje značajni pravni propusti za realizaciju – vlasnici parcela na kojima su planirani radovi, navedenoj kompaniji NISU dali saglasnost za korišćenje svojih parcela za potrebe istraživanja. Stoga, nije jasno kako su planirali da koriste ove parcele s obzirom da je preduslov za početak radova regulisanje imovinsko-pravnih odnosa. Na slici ispod, označene tačke predstavljaju mesta na kojima je planirano istraživanje. Dodatni problem a ujedno i veliku sramotu predstavlja blagoslov Ministarstva rudarstva i energetike da se započne sa radovima. Prvog marta tekuće godine Ministarstvo je donelo rešenje kojim se privrednom društvu „Jadar Lithium“ odobrava izvođenje geoloških istraživanja na području opštine Požege.

U to ime, „Inicijativa za Požegu“ će podneti zahtev za dostavljanje rešenja kojim se kompaniji „Jadar Lithium“ d. o. o. odobrava izvođenje radova na geološkim istraživanjima,

Projekta geoloških istraživanja i ostalu prateću dokumentaciju, kako bi utvrdili da li je u konkretnom slučaju postupano po zakonu, te na osnovu uvida u dokumentaciju preduzeli dalje korake.

Pored Ministarstva, svoj blagoslov je dala i lokalna vlast, ali na to smo već navikli, pa je bespotrebno objašnjavati kako i zbog čega – sve je kristalno jasno.

Uprkos tome, lokalni stanovnici i meštani opštine Požega uz podršku ostalih opština i aktivista, boriće se do daljnjeg kako bi sprečili pokušaje pretvaranja sela u sredine u kojima je usled zagađenja normalan život nemoguć.

Naime, proces eksploatacije litijuma po pravilu ostavlja teške posledice po životnu sredinu (na ovaj segment problema ukazala je i stručna javnost tokom javne debate oko otvaranja rudnika litijuma u okolini Loznice).

Naposletku, kada bi naš predsednik čuo da ljudi žele da spreče ovaj zločin, verovatno bi “umro od smeha” jer se diže prašina oko jadarita a Srbija nema ni more, ni druga prirodna bogatstva koja bi joj odmah mogla doneti milione.

Izvor: luftika.rs